

Birinci Uluslararası Mevlâna ve Ali Şir Nevâyî Sempozyumu'nun Ardından

Ali Temizel*

* Prof. Dr. / Prof.

Selçuk Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi Fars
Dili ve Edebiyatı Bölümü
/ Selçuk University,
Faculty of Letters,
Department of Persian
Language and Literature
temizel46@yahoo.com
Konya / TÜRKİYE

Gönderim / Received:

02.06.2025

Kabul / Accepted:

13.06.2025

Öz

05-06 Mayıs 2025 günlerinde Konya- Türkiye’de T.C. Konya Büyükşehir Belediyesi öncülüğünde, Özbekistan Uluslararası Ali Şir Nevâyî Vakfı, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ve Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü iş birliğiyle “I. Uluslararası Mevlâna ve Ali Şir Nevâyî Sempozyumu-Horasan’dan Anadolu’ya Hikmet Yolculuğu: Mevlâna ve Nevâyî” başlıklı program düzenlendi. Sempozyumda, Horasan’dan Konya’ya uzanan irfan yolculuğunun iki büyük temsilcisi olan Mevlâna Celâleddîn Rûmî (v. 1273) ve Ali Şir Nevâyî (v. 1501)’nin edebî, tasavvufî ve kültürel mirasının bilimsel platformda değerlendirilmesi yapıldı. Zira bu iki büyük şahsiyet, XIII. ve XV. yüzyıllarda yaşamış ve sadece yaşadıkları coğrafyada değil; Türk dünyasında, Ortadoğu’da, Balkanlar’da ve daha geniş bir coğrafyada asırlarca gönüllere ve düşünce dünyasına yön vermiştir. Sempozyumda Türkiye’den ve Arnavutluk, Bosna-Hersek, İran, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Rusya, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gibi kültür, tarih, dil ve edebiyat birliği olan toplam dokuz ülkeden kendi alanında yetkin 30 bilim insanımız katıldı. Konya Büyükşehir Taş Binada düzenlenen programda 30 bilim insanı, yedi oturum boyunca Mevlâna ve Ali Şir Nevâyî’nin eserlerini, düşünce dünyasını, dil ve edebiyatımıza katkılarını ele alacaktır. Ayrıca katılımcılar, Mevlâna ve Ali Şir Nevâyî’yi yalnızca tarihi abideler olarak değil, çağımıza ışık tutan evrensel şahsiyetler olarak da değerlendirme imkânı bulundu. Bu sempozyum, Türkiye ve Özbekistan başta olmak üzere tüm Türk-İslam coğrafyasının ortak mirasını sahiplenme, tanıtmaya ve gelecek kuşaklara aktarma açısından büyük önem arz etmektedir. Mevlâna ve Ali Şir Nevâyî, sadece geçmişin değil, geleceğin de yol göstericileridir. Bu çerçevede düzenlenen sempozyum, ilim ve irfanın yeniden canlandığı bir aydınlanma meclisi olma niteliği taşımaktadır. Bu yazıdan amaç, sempozyum katılımcılarını, bildiri başlıklarını ve sempozyumun içeriğini daha sonraki yıllarda bu alanda akademik programlar yapacak olanlara hatırlatmak ve bu alanda bir geleneği başlatmaktır.

Anahtar Kelimeler: Mevlâna, Ali Şir Nevâyî, sempozyum, Selçuk Üniversitesi, Konya Büyükşehir Belediyesi

Following the First International Mevlana and Ali-Shir Nava’i Symposium

Abstract

On 5–6 May 2025, in Konya, Türkiye, a program titled “The First International Mevlana and Ali-Shir Nava’i Symposium – A Journey of Wisdom from Khorasan to Anatolia: Mevlana and Nava’i” was held

under the leadership of the Konya Metropolitan Municipality of the Republic of Türkiye, in cooperation with the Uzbekistan International Ali-Shir Nava'i Foundation, the Faculty of Letters of Selçuk University, and the Mevlana Research Institute. At the symposium, the literary, Sufi, and cultural legacy of Mevlana Jalal al-Din Rumi (d. 1273) and Ali-Shir Nava'i (d. 1501), two great representatives of the intellectual journey from Khorasan to Konya, was examined in an academic setting. These two great figures lived in the 13th and 15th centuries and guided hearts and intellectual thought not only in the regions they inhabited but also across the Turkic world, the Middle East, the Balkans, and much wider geographies for centuries. The symposium brought together 30 distinguished scholars from nine countries—Türkiye, Albania, Bosnia and Herzegovina, Iran, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Russia, and the Turkish Republic of Northern Cyprus—sharing commonalities in culture, history, language, and literature. In the program held at the Konya Metropolitan Municipality's Stone Building, these 30 scholars addressed the works, intellectual legacy, and contributions of Mevlana and Ali-Shir Nava'i to our language and literature across seven sessions. Moreover, the participants had the opportunity to consider Mevlana and Ali-Shir Nava'i not only as historical monuments but also as universal figures shedding light on our age. This symposium bears great importance for embracing, promoting, and passing on the common heritage of the Turkic-Islamic world—especially for Türkiye and Uzbekistan—to future generations. Mevlana and Ali-Shir Nava'i are not only guides of the past but also of the future. In this regard, the symposium constitutes a gathering of enlightenment in which knowledge and wisdom are revived. The aim of this article is to remind future organizers of academic programs in this field about the participants, presentation titles, and content of the symposium and to initiate a tradition in this area.

Keywords: Mevlana, Ali-Shir Nava'i, symposium, Selçuk University, Konya Metropolitan Municipality.

GİRİŞ

"I. Uluslararası Mevlâna ve Ali Şîr Nevâyî Horasan'dan Anadolu'ya Hikmet Yolculuğu: Mevlâna ve Nevâyî" başlıklı Sempozyumda genelde; İlahi Aşkın Kandilleri, Ortak Gönül Coğrafyasının dil, din, tasavvuf, edebiyat, tarih, felsefe, ahlak açısından edebi köprüleri olarak Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî ve Ali Şîr Nevâyî; Mevlâna'dan Nevâyî'ye İlahi Sevgi ve Aşk, Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî ve Ali Şîr Nevâyî'nin eserlerinin kaynakları, dinî ve tasavvufî temelleri, yazma, basma, çeviri ve şerhleri, eserlerinin Türk Dünyası ve diğer ülkelerdeki tesirleri, Mevlâna'nın ve Nevâyî'nin eserleri, hayatları ve tesirleri hakkında yapılan akademik çalışmalar, eserlerinden günümüze verilecek ilâhî, tasavvufî ve yaşama dair mesajlar, dinî, tasavvufî, ahlâkî, felsefî görüşleri, gündelik hayata uyarlanabilecek sosyal, siyasî, devlet idaresi gibi konularda toplumsal ve kişisel düşünceleri ve önerileri, Mevlâna ve Nevâyî'nin benzer ortak düşünce ve fikirleri, Türk Cumhuriyetlerinde Mevlâna çalışmaları ve yansımaları, Türkiye'de ve diğer Türk Cumhuriyetlerinde Ali Şîr Nevâyî çalışmaları gibi konular sempozyum için temel alınmıştır.

5 Mayıs 2025 Pazartesi günü saat 9.30'da saygı duruşu ve Türkiye ve Özbekistan devletlerinin milli marşlarından sonra açılış ve protokol konuşmalarıyla başladı:

Protokol konuşmalarında Özbekistan Uluslararası Ali Şîr Nevâyî Vakfı Başkanı Assoc. Prof. Olim Davlatov, sizlere ata yurdumuz güzel Özbekistan'ımızdan selamlar getirdim. Hz. Mevlâna ve Hz. Ali Şîr Nevâyî, bu iki büyük zat Türkiye ve Özbekistan'ın, belki bütün beşeriyetinin medar-ı iftiharındır" dedi.

Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Nuri Şimşekler, "Türk dünyasında son zamanlarda Mevlâna ile ilgili az çalışmaların yapıldığına şahit oluyoruz. Bu sempozyum bir vesilesi ile Türk dünyasına Mevlâna'yı çok daha iyi tanıtabilme imkânı bulabileceğiz" dedi.

Özbekistan Nevâyî Devlet Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mukhiddin B. Kalonov'un protokol konuşma şöyledi: Salamünaleyküm kıymetli hazirun,

Sayın Valim,

Sayın Belediye Başkanım,

Muhterem akademisyenler, kıymetli misafirler;

Sözlerime başlarken hepinizi en kalbi duygularımla sevgi ve hürmetle selamlıyorum.

Bu müstesna, feyizli ve anlam yüklü programda bizleri misafir eden Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Uğur İbrahim Altay'a, Selçuk Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz'a şahsım ve Nevâyî Şehri Valisi Sayın Normat Tursunov adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Mevlânâ Hazretleri şöyle buyurur:

"İnsan gözden ibarettir aslında, geri kalanı cesettir. Göz ise ancak gerçek dostu görendir."

Biz bugün burada siz kıymetli dostlarımızı – gerçek dostlarımızı – görmenin bahtiyarlığını yaşıyoruz.

Ali Şîr Nevâyî de şöyle der:

"Olam ahli bilingizkim - ish emas dushmonliq -

Yor böling bir - biringizga kim - erur yorliq ish."

Yani, herkes bilmelidir ki düşmanlık ve kin, fayda değil zarar getirir. Asıl güzel olan; birlikte, beraberlikte ve kardeşliktedir.

Bir birinizle yâr olun, bir olun, diri olun ki, gerçek güzel iş budur.

Bugün burada, kardeşliğimizi, dostluğumuzu ve müşterek manevi değerlerimizi daha da güçlendirmek için bir aradayız.

Ne mutlu bizlere ki, bu yüce gaye uğruna bizleri bir araya getiren iki büyük gönül sultanı- Hazret-i Mevlânâ ve Hazret-i Nevâyî- olmuştur. Malumunuz olduğu üzere, 2025 yılı Sayın Cumhurbaşkanımız Şevket Mirziyoyev'in takdir ve talimatlarıyla Nevâyî ilimiz için "Ali Şîr Nevâyî Yılı" olarak ilan edilmiştir. Bu kapsamda, 9 Şubat 2025 tarihinde Nevâyî'nin ilmi ve manevi mirasını tanıtmak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla uluslararası bir sempozyum düzenlenmiştir.

Bu kıymetli sempozyuma 25 farklı ülkeden 500'ün üzerinde bilim insanı katılım sağlamıştır. Türkiye'den ise başta muhterem Abdurrahman Güzel, Vahid Türk, Kemal Yavuz Ataman hocalarımız olmak üzere çok sayıda saygıdeğer akademisyen aramıza katılmış, değerli katkılarıyla sempozyumu zenginleştirmişlerdir. Buradan hepsine şükranlarımı arz etmek isterim.

Yıl boyunca, Ali Şîr Nevâyî adına birçok etkinlik gerçekleştirmekteyiz. Nevâi Bahçesi'ni inşa ediyoruz. Bu bahçede Nevâyî'nin "Hamse" adlı beş büyük mesnevisine ithafen beş ayrı kapı yer alacaktır. Ayrıca, Nevâyî'nin eserlerinde yer alan kahramanlara ithafen minyatür çalışmalar da yapılacaktır. Ali Şîr Nevâyî adını taşıyan üniversitemizde her hafta "Nevâyîhanlık Geceleri" başlığıyla etkinlikler düzenlemekteyiz. Bu programlarla amacımız; milletimizin ve özellikle gençlerimizin, bu büyük kültürel mirastan haberdar olması ve onu hayatlarında rehber edinmeleridir.

Bu vesileyle sizleri, 13-15 Ekim 2025 tarihleri arasında Nevâyî Devlet Üniversitesi'nde düzenlenecek uluslararası ilmi konferansa da davet etmek isterim. Sizleri aramızda görmekten büyük onur duyarız. Bununla birlikte, öğrencilerimiz Ali Şîr Nevâyî'nin hayatını konu alan bir tiyatro oyunu hazırlamaktadır. Üniversitemiz bünyesinde Nevâyî Müzesi'ni kurmak da planlarımız arasındadır. Nevâyî'nin eserlerini yeniden yayımlamak, kitap fuarları düzenlemek ve "Ali Şîr Nevâyî" adlı filmi kültür dünyamıza kazandırmak da hedeflerimizdendir. Üniversitemizin ilgili fakültelerinde, Nevâyîşinas akademisyenlerimiz tarafından öğrencilerimize yönelik seminerler düzenlenmektedir.

Ayrıca, Ali Şîr Nevâyî Uluslararası Fonu Başkanı Sayın Alimcan Davlatov'un iş birliğiyle Ali Şîr Nevâyî İlmî Araştırma Merkezi'nin kuruluş çalışmalarını da başlatmış bulunmaktayız. Burada özellikle vurgulamak isterim ki, bizler ilmi, manevi ve kültürel alanlarda her türlü iş birliğine açığız ve bu tür birlikteliklerden büyük bir memnuniyet duyarız.

Sözlerimi, Mevlânâ Hazretleri ve Ali Şîr Nevâyî'nin sözün kıymetine dair hikmetli ifadeleriyle tamamlamak isterim:

Hazret-i Mevlânâ der ki:

"Dilinden önce kalbini terbiye et. Çünkü söz kalpten gelir, dile çıkar."

Ali Şîr Nevâyî ise şöyle buyurur:

"Gönül hazinesinin kilidi - dil, O hazinenin anahtarı - sözdür. Gerçek söz muteber, iyi söz kısa olandır. İyi insanlarla güzel sözler konuşmak gerekir. Öyle ki, bu sohbet insanı kötülüklerden korur."

Bu anlamlı buluşmanın hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, hepinizi bir kez daha sevgi, saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Selçuk Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Haldun Soydal, "Bu sempozyumun amacı sadece bu iki büyük şahsiyeti anmak değil, onların insanlığa bıraktıkları evrensel değerleri günümüz dünyasının ihtiyaçları ışığında yeniden değerlendirmektir" dedi.

Büyükelçi – İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA) Genel Direktörü Prof. Dr. Mahmud Erol Kılıç, "Semerkant, Belh, Konya irtibatının sadece bir coğrafya üzerinde çizilen bir çizgiden ibaret olmadığını, bu şehirlerin yeniden diriliş için manevi bir coğrafya olduğunu dile getirdi.

Bu protokol konuşmalarından sonra Özbekistan Nevâyî Şehir Valisi Normat Tulkunovich Tursunov'un aşağıdaki mesajı okundu:

Assalomu alaykum Xalqaro simpozium ishtirokchilari va tashkilotchilari!

Turkiya davlatining Konya shahrida bo'lib o'tayotgan "Mavlono Rumiy va Alisher Nevâyî: Xurosondan Anadoluga ilm yo'li" Xalqaro simpoziumi ishtirokchilariga O'zbekiston Respublikasi Nevâyî viloyati hokimligi nomidan cheksiz ehtiromimizni izhor etamiz.

Tarix sahnida shunday buyuk zotlar yashab o'tganki, ular nafaqat o'z xalqining asl farzandi, bir mamlakat, bir millat doirasidan chiqib, umumbashariyatga daxldor zot sifatida asrlar davomida ulug'lanib kelinadilar.

Shunday ulug' zotlar qatorida bashariyat ma'naviy dunyosining shakllanishiga g'oyat kuchli va samarali ta'sir ko'rsatgan ulug' zotlar - Mavlono Jaloliddin Rumiy va davlat arbobi, G'arbda Chig'atoy adabiyotining buyuk vakili deb qaralgan, Sharqda "Nizomi millati va d-din", ya'ni din va millatning nizomi unvoni bilan ulug'langan Mir Alisher Nevâyîning borligi va bizning viloyatimiz ana shunday ulug' mutafakkir nomi bilan atalishi qalblarimizda chuqur iftixor uyg'otadi.

Bu ulug' siymolarning aql-idroki tarixni yaratuvchanlik, kashfiyotlar bilan boyitadi, tamaddunning yangi bosqichlarida yo'l ochib beradi. O'Imas falsafiy g'oyalari bilan kelgusi avlodlar, xalqlar, millatlar kamoloti uchun yana ko'p va xo'p xizmat qilishi ayni haqiqatdir.

Xalqaro simpozium ishtirokchilari va tashkilotchilariga chuqur minnatdorchilik bildirgan xolda xalqaro hamkorlik alogalarimiz yanada mustahkam bo'lishiga tilakdoshmiz.

Hurmat va ehtirom bilan

Nevâyî viloyati hokimi, Senator

N. T. Tursunov

Sunulan Bildiriler ve Kısa Bilgiler

Protokol konuşmalarından sonra birinci oturum başladı. Selçuk Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Haldun Soydal'ın saat 11.00-12.30 arasında başkanlığını yaptığı birinci oturumdaki konuşmacılardan Prof. Dr. Adnan Karaismailoğlu, "Nevâyî ile Mevlânâ'nın Manevî ve Edebî Beraberliği" başlıklı konuşmasının başında şunları söyledi: Mevlânâ ile Nevâyî arasında izlenebilecek bağlantılar birden çoktur. Nevâyî'nin Nesâyimu'l-Mahabbe'sinde Mevlânâ'nın ve çevresinde bulunan kişilerin hayat hikayelerindeki üslubu öncelikle dikkat çekmektedir. Bu eser, gerçekte Abdurrahman-ı Câmî'nin Nefehâtu'l-uns kitabının tercümesidir. Ancak Nevâyî, bu eserin yazılmasına vesile olduğu gibi kendi tercümesine bazı şahısların hayat hikayelerini eklemiştir. Ali Şîr Nevâyî ile Mevlânâ'nın kimlik beraberliğine birkaç açıdan yaklaşmak mümkündür.

Özbekistan Alisher Navo'i Tashkent State University'den Assoc. Prof. Abdumurod Tilavov, "Nevâyî'yi Neden Öğrenmeliyiz?" başlıklı sunumuna şöyle başladı: Nevâyî bize gerçek insan kim olduğunu tanımlıyor ve "Kimki cihan ehlinde insandürür, Bilki, nişani anga imandurur", der. Ali Şiir

Nevâyî üzerinde Türkiye’de güzide çalışmaları gerçekleştiren Agah Sirri Levend’in belirttiği gibi: “Ali Şiir Nevâyî’yi muasırları ve tüm ümmet dönemi şairlerinden ayırt eden husus, onun edebi idrakidir”. Nevâyî, aşkın gizemlerini, mahiyetini anlatıyor. Nevâyî, gönül, Allah katında ne kadar önemli olduğunu kendine öz ifadelerle anlatıyor. Nevâyî, ilim, amel ve ihlas arasındaki ince bir bağlılığı ortaya koyar.

Büyükelçi – IRCICA Genel Direktörü Prof. Dr. Mahmud Erol Kılıç, “Bir Ârifi Başka Bir Ârifle Anlamak: Mevlânâ Örneği” konulu konuşmalarını yaptı.

Selçuk Üniversitesinden Prof. Dr. Nuri Şimşekler’in başkanlığını yaptığı ikinci oturum, 14.15-15.35 saatleri arasında düzenlendi.

Bu ikinci oturumda; Kırgızistan International Scientific and Educational F. Named After Mawlana Rumi kurumunun müdürü Begizhan Akhmedov, “Rumi ve Nevâyî’nin Manevî Tecrübesi ve Eserlerinde Fena Fenomeni ve Aşk-ı İlahî’nin Transandantal Boyutu” başlıklı konuşmasında şunlara işaret etti: “Rûmî ve Nevâyî’nin eserleri yalnızca estetik edebiyat örnekleri değil, aynı zamanda modern insan için de güncelliğini koruyan ve yaşayan bir manevi yol olarak tecelli etmektedir. İnsanlık ayrışma, kriz ve ruhsal ızdırap girdabında boğulurken, onların çağrısı — kalbin uyanışı, birlik ve aşka dönüş için manevi bir kalkandır.”

Arkasından Kazakistan Al-Farabi Kazakh National University’den Assoc. Prof. Kutlugjon Sultanbek, “Kazakistan’da Ali Şiir Nevâyî Araştırmaları ve Arap Harfli Türkçe Metinlerin Günümüzdeki Durumu” başlıklı bildirisini şunları vurguladı: “A. Nevâyî eserleri Kazak Türkçesine ilk kez 1948 yılında Tañdamalı Şığarmalar, yani Seçmeli Eserler adıyla M. Avezov tarafından aktarılmıştır. 220 sayfadan oluşmaktadır. 1965 yılında Gazeller kitabı basılmıştır. 2008 yılında aktarılan Yeskendir qorğanı’nda ise destan ile birlikte Qalijan Bekhojin aktaran gazellere de yer verilmiştir. A. Nevâyî’nin şiirlerini A. Tajibayev, K. Bekhojin, Ö. Turmanjanov, K. Şaňıtıbayev, J. Sızdıqov, G. Qayırbekov, S. Jiyeñbayev, K. Mırzaliyev ve K. Jumağaliyev gibi şairler Kazakçaya aktarmıştır.”

Üçüncü olarak Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi’nden Prof. Dr. Bilal Kuşpınar, “Hz. Mevlânâ’nın ‘Kalem kurudu’ Hadisine Yorumu” başlıklı sunumunu gerçekleştirdi ve şöyle dedi: Mesnevi’de bir hadis var ki hemen dikkatimizi çekmektedir ve kısaca Ceffü’l-Kalem (Kalem kurudu) diye bilinen bu hadis, kendi pozisyonlarının doğruluğunu savunmak için Cebri ekol tarafından sıkça zikredilmiştir. Bu nedenle biz bu çalışmamızda Mevlânâ Rûmî’nin bu hadise getirdiği yoruma odaklanacağız ve onun Mesnevi şerhleri bağlamında ve özellikle de İsmail Ankaravî’nin Şerhi ışığında inceleyeceğiz.”

İkinci oturumun son konuşmacısı İstanbul Kültür Üniversitesi’nden Prof. Dr. Vahit Türk, “Türkiye’de Ali Şiir Nevâyî Çalışmaları Üzerine Değerlendirme” başlıklı konuşmasını yaptı. Vahit Türk, “Ali Şiir Nevâyî’nin eserleri bir bütün olarak Türk kültür ve uygarlığının çok önemli bir kaynağıdır. Bu eserlerin, herkesin rahatlıkla ulaşabileceği yayınlarının yapılmaması bir eksikliktir. Sosyal bilimlerin hemen her alanı için gerekli olan bu çalışmaların vakit geçirmeden yapılması önemli bir gerekliliktir.” dedi.

Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi’nden Prof. Dr. Bilal Kuşpınar’ın başkanlığını yaptığı ve saat 15.50-17.30 arasında düzenlenen üçüncü oturumda sırasıyla aşağıdaki bilim insanları sunumlarını yaptılar:

Arnavutluk Tiran Üniversitesi’nden Prof. Dr. Lindita Xhanari, “Arnavut Arşivlerinde Ali Şiir Nevâyî’nin “*Mahbub el Kulub*” Adlı Eseri ve Arap Harfli Arnavut Edebiyatına Etkisi” başlıklı bildirisinde şunlara işaret etti: “Arnavut edebiyatının gelişimi, büyük ölçüde Osmanlıca, Arapça ve Farsça eserler veren dönemin önde gelen yazar ve düşünürlerinin etkisiyle şekillenmiştir. Bu yazarlar

arasında en tanınmış isimlerden biri de Ali Şir Nevai'dir. Arnavutluk Devlet Arşivleri ve Tiran Milli Kütüphanesi Arşivleri'nde, dönemin zengin aileleri tarafından hediye olarak bırakılan çeşitli eserler bulunmaktadır."

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinden Prof. Dr. Hayri Kaplan, "Mevlânâ Muhalifi Olarak Resmedilen Üç İsim: Sadreddin Konevî, Ahi Evran ve Timur" başlıklı sunumun da şuna işaret etti: "Mevlâna ve çevresi ile ilgili olarak kaynaklardaki bilgileri çarpıtarak veya yanlış ve yanlış okuyarak, kendinden eklemelerde bulunarak yahut aynı kaynaktaki diğer ifadeleri görmezden gelerek okurları yanıltan, iftira ve karalama gayretinde olan birilerinin bu iddiaları incelendiğinde ne kadar asılsız ve bilimsel temellerden uzak olduğu görülmektedir. Art niyetli bu ve benzer iddiaların geçersizliği bu bildiride ortaya koyulmaya çalışılacaktır."

International Islamic Academy of Uzbekistan'dan Assoc. Prof. Nargiza Shoaliyeva, "Mevlâna Rûmî ve Ali Şir Nevâyî İrfanının Benzer İlkeleri" başlıklı konuşmasında "Bu bildiride Nevâyî'nin "Devani Fani" adlı gazelindeki bazı beyitleri incelenerek Mevlâna'nın gazelleri ve kıtalarıyla karşılaştırılmıştır. Nevai'nin birçok tasavvufi terim kullandığı tespit edilmiş ve Mevlâna ve Nevâyî'nin tasavvufi dünya görüşünün ilkeleri belirlenmiştir." dedi.

Rusya Sankt Petersburg Üniversitesinden Dr. Shahnaz Kamalova, "Sankt Petersburg Devlet Üniversitesinde Ali Şir Nevâyî Eserlerinin ve Mirasının Öğretimi" konulu konuşmasını gerçekleştirdi. Shahnaz Kamalova şunlara işaret etti: Nevâyî irsine Sankt-Petersburg'da ilgi ve merak, 20. yüzyılın başlarında artmıştır. 1938'de Nevâyî'nin 500. yıldönümünün kutlanması hakkında karar alındıktan sonra, onun eserleri Rusçaya çevrilmeye başlanmıştır. 1941'de Ermitaj'da Nevâyî'nin 500. yılı kutlanmıştır. Ali Şir Nevâyî'nin şiirleri Rusçaya çevrilmiş ve Moskova ile Sankt-Petersburg'da basılmıştır."

Bosna-Hersek University of Sarajevo'dan Prof. Dr. Munir Drkić, "Bosna'nın Kültürel Geleneğinde Ali Şir Nevâyî'nin Eserlerinin Yansıması" başlıklı bildirisini sundu. Munir Drkić şu açıklamada bulundu: "By examining the content of Ali Shir Nevai's poetry in preserved Bosnian manuscripts, as well as other relevant data, including ownership and short biographical notes, this paper provides new insights into the spread of elite Turco-Persian literacy at the western end of the Ottoman realm. I aim to demonstrate that, despite being considered a frontier (serhat) of the Ottoman Empire, Bosnia was well-integrated into the Ottoman cultural sphere and the broader Islamic world."

06 Mayıs 2025 Salı günü saat 09.10-10.50 arasında başkanlığını Istanbul Danışmanlık Ltd. Direktörü Dr. Kemal Yavuz Ataman'ın yaptığı dördüncü oturum, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, "Mahbûbü'l-Kulûb'un Siyaset-Ahlak Felsefesi Açısından Değerlendirilmesi" başlıklı sunumuyla başladı. Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan şunlara işaret etti: "Mahbûbü'l-Kulûb, Nevâyî'nin son eserlerinden biridir ve siyasetnameler türünde, ahlak ve öğüt kitabı niteliği taşır. Türk-İslam düşünce geleneğinde siyaset ve ahlak felsefesi açısından kayda değer bir yere sahiptir. Ahlaki ve siyasi öğütler içermesi bakımından bu tür içinde değerlendirilebilecek önemli bir eserdir."

Daha sonra sırasıyla aşağıda isimleri olan bilim insanları akademik sunumlarını yaptılar:

Özbekistan'dan Director of the International Fund named after Alisher Navai Assoc. Prof. Olim Davlatov, "Ali Şir Nevâyî-Fânî'nin Mevlânâ Celâleddîn Rûmî'ye Bağlılığına Dair Bazı Çizgiler" başlıklı konuşmasında şöyle söyledi: "Fânî'nin birkaç gazelinde Mevlâna Rûmî'nin edebi üslubuna has olan karakter ve numuneler, teşbih ve istiareler, üslup ve kafiye sistemleri karşımıza çıkmaktadır. Bunlar da Nevâyî'nin "Divan-ı Kebir", "Mesnevi", "Fihi ma fihi" gibi eserlere geniş bir şekilde hâkim olduğunu

göstermektedir. Makalede Rûmî'nin meşhur gelenek takipçiliğinde yazılan Fânî'nin bir gazeli hakkında bilgi verilmektedir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Near East University, Art & Sciences Faculty and Rumi Research Center Müdürü Prof. Dr. Ghadir Golkarian, "Ali Şir Nevâyî'nin Dünya Edebiyatına Etkisi" başlıklı bildirisini sundu. Ghadir Golkarian şunları dile getirdi: "On beşinci yüzyılın eleştirel düşünür ve yazarlarından biri olan Ali Şir Nevâyî, Orta Asya Türk edebiyatının şekillenmesinde ve klasik edebiyatın dünya çapında tanınmasında eşsiz bir rol oynamıştır. Bu çalışmada Ali Şir Nevâyî'nin entelektüel ve edebi mirasının 15. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar dünya edebiyatına olan etkileri incelenmektedir."

Özbekistan Samarkand International University of Technology'den Assoc. Prof. Dr. Umedullo Makhmudov, "Mevlâna Celâlid-Din Rumi ve Ali Şir Nevâyî Mektuplarının Karşılaştırmalı Analizi" konulu sunumunu yaptı. Umedullo Makhmudov, şunlara işaret etti: "The article examines the emergence of the munshaot genre among the peoples of the East, its gradual changes in different periods, the reflection of this genre in Arabic, later Persian and Turkish literature, thematic classification of letters and their forms based on scientific analysis. The artistic significance of letters is also discussed, information is given on the traditions of writing in Eastern literature, in particular, on the genesis of the munshaot genre."

The member of Union of writers of Uzbekistan'dan Odilkhon Ikromov, "Mevlâna Rûmî'nin Mesnevî Eserinin Özbek Türkçesine Çevirileri Üzerine" başlıklı konuşmasını yaptı. Odilkhon Ikromov, konuşmasında şunları açıkladı: "Bu araştırmada, tarihselcilik perspektifinden hareketle, Mesnevî'nin Özbek Türkçesine yapılan çevirilerinin biçimlenme süreci incelenmiş ve kanonik eserlerin çeviri süreçlerine dair sistematik bir çerçeve sunulmuştur. Çalışmada, mevcut çeviriler içerik, yapı ve çeviri teknikleri açısından karşılaştırmalı olarak ele alınmış; şiirsel ölçü, anlamın korunması ve tasavvufî terimlerin aktarımı gibi unsurlar değerlendirilmiştir."

Saat 11.00 – 12.20 arasında başkanlığını Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Yusuf Acar'ın yaptığı beşinci oturum, Özbekistan'dan Psikolog Dr. Nodira Afokova'nın "Nevâyî ve Psikanaliz" başlıklı konuşmasıyla başladı. Nodira Afokova, şu açıklamayı yaptı: "Bu makalede Ali Şir Nevâyî'nin eserleri psikoanalitik açıdan incelenmektedir. Sigmund Freud'un saptadığı bilinçaltı, libido, süblimasyon, hayat (eros), ölüm (thanatos) ve rüya gibi psikoanalitik olgular, Ferhad, Mecnun, Nevfel gibi büyük şairlerin eserlerinde de yansımıştır; bazı ayetlerde uygulanmıştır."

Daha sonra sırasıyla aşağıda isimleri olan bilim insanları akademik sunumlarını yaptılar:

Kırgızistan Türk-Manas Üniversitesinden Assis. Prof. Mirzat Rakimbek Uulu, "Kırgızistan'da Ali Şir Nevâyî Hakkında Yapılan Çalışmalar" başlıklı bildirisini sundu. Mirzat Rakimbek Uulu, şu açıklamada bulundu: "Günümüzde Kırgızistan'da Ali Şir Nevâyî bir Özbek şairi ve yazarı olarak tanımlanmış ve Nevâyî'nin eserlerinin yazıldığı Çağatay Türkçesi konusunda çok zayıf bir bilgi vardır. Bunun da çeşitli sebepleri vardır. Bu bildiride Kırgızistan'da Ali Şir Nevayî ve onun eserleri üzerindeki çalışmalar hakkında söz edilecektir."

Erzurum Atatürk Üniversitesinden Prof. Dr. Nimet Yıldırım, "Rudeki-yi Semerkandî'nin

Şiirine Mevlâna ve Diğer Şairlerin Nazireleri" başlıklı konuşmasını yaptı. Nimet Yıldırım, şunları dile getirdi: "Bu makalede bu şiir ve bu şiire başta Mevlâna olmak üzere diğer ünlü şairlerin yazdıkları nazireler incelenecektir."

Istanbul Danişment Consulting Ltd. Direktörü Dr. Kemal Yavuz Ataman, "İlahi Aşkın Kandilleri, İnsani Sözü'n Sultanları: Rûmî ve Nevâyî" başlıklı sunumunu yaptı. Kemal Yavuz Ataman şöyle dedi:

“Geniş bir coğrafyada müessir, İslam- Türk medeniyetinin asli şahsiyetleri, toplumun manevi mimarları, devletlerin kurucu ve koruyucu simaları, İlahi aşkın kandilleri, insani sözün sultanları Mevlâna ve Nevâyî okundukça daha iyi anlaşılan, anlaşıldıkça daha çok okunan, hissedilen ve yaşayan hazinelerdir. Bu çalışmada her iki mümtaz şahsiyetin bazı söz, beyit ve eserlerini, “İlahi Aşk ve İnsani Söz” bağlamında incelemeye çalışacağız.”

Saat 14.00 – 15.20 arasında başkanlığını Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi'nden Prof. Dr. Dilaver Gürer'in yaptığı altıncı oturum, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nden Prof. Dr. Funda Toprak'ın “Ali Şîr Nevâyî'de Tarikat ve Tasavvufa Bakış” başlıklı sunumuyla başladı. Funda Toprak şunlara işaret etti: “Bu çalışmada Ali Şîr Nevâyî'nin şiirlerinde geçen tarikat ve tasavvuf anlayışına dair izler takip edilecek onun şiirlerinde gerek genel anlamda tasavvufun gerek özelde Nakşibendiliğin ne ölçüde dile getirildiği gösterilmeye çalışılacaktır.”

Daha sonra sırasıyla aşağıda isimleri olan bilim insanları akademik sunumlarını yaptılar:

Özbekistan Alisher Navo'i Tashkent State University'den Prof. Dr. Dilnovoz Yusupova, “Celalettin Rumi ve Ali Şîr Nevâyî Eserlerinde Semerkant Tasviri” başlıklı konuşmasını yaptı. Dilnovoz Yusupova, konuşmasında şöyle dedi: “Mevlâna'nın Semerkand'la ailevi bağı vardır. Zira, 1225 yılında Semerkand'lı Seyyid Burhaneddin'in Gevher adlı kızıyla evlenmiştir. Mesnevi'nin birinci cildinin ilk hikâyesi Semerkant'la ilgilidir. Semerkant, Mesnevi'nin diğer defterlerinde de sevimli, şirin bir şehir olarak anılmaktadır. Mevlâna'nın mahalle ve sokak isimlerini net bir şekilde söyleyebilmesi, şehirle alakasını göstermektedir. Şehrin güzelliği ve hatıraları, Mevlâna'nın eserlerinde derin bir sevgiyle anlatılmıştır. Semerkant, Nevâyî'nin yaşamında ve çalışmalarında da önemli rol oynayan şehirlerden birisidir. 1560'lı yıllarda Nevâyî, Semerkant'ta yaşamış, Fazlullah Ebu Leys Semerkandî gibi büyük alimlerden ders almıştır. Sedd-i İskenderî'de Nevâyî, Semerkant şehrinin kuruluşunu İskender'e atfetmektedir. Hayratü'l-Ebrâr'da Herat, güzellik ve ihtişam bakımından Semerkant ve Mısır'la karşılaştırılmaktadır. Semerkant, Nevâyî'nin eserinde iki anlamda, “şehir” ve coğrafi bölge “Maverünnehir” olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmada dünyanın en önemli şehirlerinden, İslam'ın kubbesi sayılan, Türk-İslam Medeniyetinin müstesna şehri Semerkant'ın tasviri, iki mühim, sûfi, edip, şairin, şahsiyetin dilinden yazılmaya çalışılacaktır.”

İran'dan University of Mohaghegh Ardabili'den Dr. Mehrdad Aghaei, “Emir Ali Şîr Nevâyî: Farsça, Arapça ve Türkçe Dilleri Arasında Bir Bağ ve Köprü” başlıklı bildirisini sundu. Mehrdad Aghaei sunumunda şu açıklamayı yaptı: “This article, using a descriptive-analytical method, seeks to explain how this poet, who lived in Uzbekistan during the Timurid period, was able to learn Persian language and literature so well and transfer mystical concepts and themes to Persian and Arabic languages, enriching the literary heritage of these two languages. The purpose of this research is to explain what services Amir Ali Shirmavai has provided to Persian and Turkish languages and literature, and to what extent the relations between Persian, Turkish, and Arabic languages are strengthened by introducing this bilingual poet.”

Türkiye'den Kastamonu Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Hacı Ahmet Şimşek, “Ali Şîr Nevâyî'nin Devlet Felsefesi” başlıklı konuşmasını yaptı. Hacı Ahmet Şimşek yaptığı açıklamasında şunu söyledi: “Nevâyî'nin devlet felsefesi, adalet, liyakat, halkın refahı ve hükümdarın erdemleri gibi kavramlar etrafında şekillenir. Ona göre ideal yönetici, halkına karşı sorumluluk sahibi, bilge ve adil olmalıdır. Nevâyî, devletin gücünü halkın mutluluğuyla ilişkilendirerek, zulüm ve haksızlığın devletin çöküşüne yol açacağını savunur. Eserlerinde, özellikle Siyasetname türüne yaklaşan *Mahbûbû'l Kulûb* ve *Nasâyihü'l Mülûk* gibi metinlerinde, yöneticilere öğütler vermiştir. Devlet yönetiminde liyakatin esas alınması gerektiğini vurgulayarak, saray ve bürokraside ehil kişilerin bulunmasının önemine dikkat çekmiştir. Nevâyî'nin düşüncesinde, adaletin temel ilke olduğu ve hükümdarın toplumun her kesimine

eşit mesafede durması gerektiği fikri baskındır. Nevâyî'nin devlet felsefesi, sadece kendi döneminde değil, sonraki yüzyıllarda da etkisini sürdürmüş ve pek çok siyaset düşüncesine ilham vermiştir. Onun görüşleri, Türk-İslam siyaset düşüncesinde ahlaki temellere dayalı bir yönetim anlayışının gelişmesine katkı sağlamıştır. Bu bildiride, Nevâyî'nin devlet yönetimine dair düşünceleri, eserlerinden alıntılarla desteklenerek ele alınacaktır.

Saat 15.30–17.10 arasında başkanlığını Özbekistan Alisher Navoi Tashkent State University'den Assoc. Prof. Abdumurod Tilavov'un yaptığı yedinci ve son oturum, Marmara University -Presidency of Religious Affairs Istanbul Mufti's Office Prof. Dr. Safi Arpaguş'un "Hz. Mevlâna'nın Tasavvufî Terbiyesi ve Meşrebi" başlıklı konuşmasıyla başladı. Safi Arpaguş şunları söyledi: "Bu makalede Hz. Mevlana'nın tasavvufî terbiyesi ve meşrebi ele alınacaktır. Kendi eserlerinde ve Mevlevî kaynaklarda konuya dair hususlar değerlendirilecektir. Bir mürid-i kâmil olarak tasavvufî terbiyesi ve şahsiyeti, tasavvufî bağlamda ahyâr, ebrâr ve şüttâr yollarının karakteristiği üzerinden yorumlanacaktır. Tasavvuf kültüründe önemli yeri olan bir ifadeye göre "Allah'a giden yollar yaratılmışların nefesleri adedince" Tasavvufun tarihî sürecine bakıldığında bu yolun yolcuları meşrepleri bakımından üç yoldan bu yolculuğa çıkmış gözükmemektedir. Hayatının farklı evrelerinde ahyâr, ebrâr ve şüttâr tariklerinin meşrep hususiyetlerini şahsında toplayan Hz. Mevlâna hakkında "câmiu't-turûk" bir meşrep ve şahsiyet inşasından bahsetmemiz mümkündür."

National University of Uzbekistan'dan Rano Hakimjonova, "Mevlâna Celâleddîn Rûmî Eserlerinin Modern Özbek Edebiyatına Etkisi (Bağımsızlık Dönemi Örneğinde)" başlıklı bildirisini sundu. Rano Hakimjonova şunları söyledi: Bağımsızlık döneminin yeni Özbek edebiyatında Celâleddîn Rûmî'nin eserlerinin ilhamı ve edebi etkisi yeni bir düzeye yükseldi. Bu esas olarak bağımsızlığın elde edilmesinden kaynaklandı ve bunun sonucunda Mevlâna Rûmî'nin hayatı ve eserleri ile ilgili kitaplar tercümesine de geniş bir yol açıldı. Çeviri sayesinde edebi etki ve edebi bağlantılar arttı ve bu, sanatsal düşüncede açıkça ortaya çıktı. Özellikle 1986 yılında Rus Oryantalist yazar Radiy Fiş'inn Cemal Kamal tarafından tercüme edilen biyografik romanı "Celâleddîn Rûmî", Özbek okurlarının Mevlâna'yı yeniden keşfetmesine ve anlamalarına yol açmıştır. Bağımsızlık zamanında Cumaniyaz Cabbarov ve Şaislam Şomuhamedov, Cemal Kamal, Askar Mahkam, Siraciddin Seyyid, Ergaş Açıl Mevlâna'nın bazı gazel ve rubailerini Farsçadan tercüme etmişlerdir. "Fihi mâ fih" adlı nesir eseri Ulugbek Abdulvahab tarafından Türkçeye çevrilmiş ve bu çeviriden sonra halkın Celâleddîn Rumi'nin eserlerine olan ilgisi artmış ve henüz devam etmektedir. Daha sonra Askar Mahkam, Cemal Kemal, Süleyman Rahman, Adil İkrâm tarafından "Mesnevi" tercümeleri birbiri ardına kısmen ve tamamen okuyucunun takdirine sunuldu. "Mecalisî sab'a" adlı mensur eser, Abdülbaki Gülpınarlı'nın tercümesine dayanılarak Türkiye Türkçesinden Özbek Türkçesine ilk kez Rana Hakimjonova tarafından "Yedi meclis" adı altında tercüme edilmiştir."

Ankara Başkent University Alisher Nevoi Research Center Prof. Dr. Abdurrahman Güzel, "Başkent Üniversitesi Ali Şir Nevâyî Araştırma Merkezinin Tarihçesi ve Faaliyetleri" başlıklı konuşmasını yaptı. Abdurrahman Güzel şunları hatırlattı: "Medenî toplumların geçmişlerini inceleyen bilim adamları, yükselme çağlarının temelinde bilgin, çalışkan ve inanmış karakterlerin, abide şahsiyetlerin varlıklarını görürler. Bu şahsiyetler milletlere hayat veren ebedî bir ruh niteliği taşır. Türk Dünyasına yeni bir milat ekleyen; 'edebiyatçı, dilci, tarihçi, Çağatay Türkçesinin mucidi, müellif, mütefekkir, mutasavvıf, sanatkâr, şair, devlet adamı, ... ve benzeri üstün vasıflara sahip Ali Şir Nevâyî'yi bütün yönleriyle Anadolu'da iyi tanımamız gerekmektedir."

Türkiye Kırıkkale Üniversitesinden Prof. Dr. Yakup Şafak, "Hz. Mevlâna'nın Kültür ve Edebiyatımıza Etkisi" başlıklı bildirisini sundu. Yakup Şafak özet olarak şunları söyledi: "Temellerini kendisinin attığı ve oğlu Sultan Veled tarafından sistemleştirilen Mevlevîlik tarikatı de asırlarca toplumumuzun hizmetinde olmuşlardır. Bosna'dan Tebriz'e, İstanbul'dan Mekke ve Medine'ye kadar

yayılan, birer kültür ve sanat ocağı gibi işlev gören Mevlevîhanelerde tasavvuf, edebiyat, mûsikî ve diğer sanat dallarında çok değerli temsilciler yetişmiştir. Birçok devlet adamı ve tanınmış kişi de bu tarikate intisap etmiş yahut Mevlevîliğe sevgi duymuşlardır. Bahtî mahlasıyla şiirler söyleyen Sultan Ahmed'den Nâbî'ye, Nef'î'den Şeyh Gâlib'e, Yahya Kemal'den Arif Nihad Asya'ya kadar pek çok şairimiz, Mevlâna'ya övgü dolu şiirler yazmışlardır. Mevlevîler Osmanlı coğrafyası dışında yaşayıp Hz. Mevlâna'ya gönülden saygı duyan değerli şahsiyetleri de unutmamış; birkaç beyitle de olsa Kâsım-ı Envâr (ö.1434), Abdurrahmân-ı Câmî (ö.1492), Ali Şîr Nevâyî (ö.1501) gibi zatların aziz hatıralarını âyîn-i şeriflerde yaşatmayı bir vefa borcu olarak görmüşlerdir. Bugün doğuda ve batıda Mevlâna'ya ve eserlerine duyulan alâka çok artmış, bu sahada yapılan çalışmalar büyük bir hız kazanmıştır. Ümidimiz gerek Türk ve İslâm dünyası olarak birlik ve beraberliğimizin sağlanmasında; gerekse adalet, huzur ve sükûn arayışında olan dünya barışının tesisinde, Hz. Mevlâna'nın engin fikirlerinden yeterince istifade edilmesidir."

Selçuk Üniversitesinden Prof. Dr. Nuri Şimşekler'in "Semerkand'ın Damadı Konya'nın Evladı Mevlâna" başlıklı bildirisiyle sempozyum sunumları tamamlandı. Nuri Şimşekler özetle şunları hatırlattı: Mevlâna'nın gazel ve rubailerinin yer aldığı Divân-ı Kebir'e bakıldığında gazellerin Birinde "Konya'dan parlayacak aşk ışığının Semerkand ve Buhara'yı aydınlatacağına vurgu yapılırken, diğer gazelde ise Konyalıları "ay yüzlü güzeller" olarak niteler. Semerkand'ın "kand" (şeker) bölümü ise Mevlâna gazellerinde "şeker gibi bir şehir" benzetmesi le kullanılmakla birlikte "kutlu bir şehir" olarak da işlenir. Buhara da gazelerde âlimleri ile Mevlâna'nın zihninde canlanan bir şehirdir. Mevlâna'nın Fihi mâfih'indeki "Semerkand'daydık, oturduğumuz mahallede..." cümlesi ile başlayan oradaki güzel bir kızdan bahsetmesi ve Sultan Harzemşah'ın Semerkand'ı istilasından söz açması Mevlâna ailesinin Semerkand'da yaşadığına dair bir bilgiyi vurgulasa da bunu kuvvetlendirici bir başka malumat yoktur hattâ tam aksine kronolojik olarak pek mümkün görünmemektedir."

SONUÇ VE TEŞEKKÜR

2024 yılı Kasım ayından beri üzerinde çalışılan Konya Büyükşehir Belediyesi, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ve Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü ve Özbekistan Uluslararası Ali Şîr Nevâyî Vakfı tarafından "Horasan'dan Anadolu'ya Hikmet Yolculuğu" temasıyla düzenlenen Birinci Uluslararası Mevlâna ve Ali Şîr Nevâyî Sempozyumu 5-6 Mayıs 2025 günlerinde Konya Büyükşehir Belediyesi Taş Bina Kültür Sanat merkezinde gerçekleştirildi.

Başkanlığını Konya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Ercan Uslu'nun, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekan V. Prof. Dr. Ali Temizel'in ve Özbekistan Uluslararası Ali Şîr Nevâyî Vakfı Başkanı Assoc. Prof. Olim Davlatov'un yaptığı Sempozyumun düzenleme kurulunda Ercan Uslu, Prof. Dr. Ali Temizel, Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Nuri Şimşekler, İstanbul Danışmanlık Danışmanlık Ltd. Şti. Direktörü Dr. Kemal Yavuz Ataman, Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanı Ahmet Çalışır, Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü Müdür Yardımcısı Öğr. Gör. Dr. Selman Karadağ, Konya Büyükşehir Belediyesi Dr. Muhammed Ali Orak ve Özbekistan Alisher Navoi Tashkent State University'den Assoc. Prof. Abdumurod Tilavov görev aldılar.

Türkiye'deki akademik kriterler de dikkate alınarak planlanan sempozyuma Türkiye'den 14 ve yurt dışından 16 bilim insanı olmak üzere toplamda 9 ülkeden 30 bilim insanı bildirilerini sundular. Alfabetik sırayla: Arnavutluk: 1, Bosna-Hersek: 1, İran: 1, Kazakistan: 1, Kırgızistan: 2, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti: 1, Özbekistan: 8, Rusya: 1, Türkiye: 14.

Mevlâna ve Ali Şîr Nevâyî temelli birbirinden farklı çeşitli konuların sunulduğu ve Mevlâna ve Ali Şîr Nevâyî'nin ilk defa uluslararası bir etkinlikte bir araya getirildiği ve birlikte anıldığı program tüm katılımcıların ve izleyicilerin takdir ve teşekkürlerini topladı.

Ben de Birinci Uluslararası Mevlâna ve Ali Şir Nevâyî Sempozyumu düzenleme başkanlığı ve kurulu adına Sayın Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanı Uğur İbrahim Atay Beyefendiye, Sayın Konya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Ercan Uslu Beyefendiye ve yetkililerine ve çalışanlarına, Sayın Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz Beyefendiye ve çalışma arkadaşlarına, İstanbul Danışmanlık Danışmanlık Ltd. Şti. Direktörü Dr. Kemal Yavuz Ataman'a, Alisher Navo'i Tashkent State University'den Assoc. Prof. Abdumurod Tilavov'a ve çalışma arkadaşlarına ve Sempozyumun her aşamasında görev alan tüm çalışanlar verdikleri fırsattan, yaptıkları yardım ve katkılardan dolayı ve ayrıca Türkiye içinden ve yurt dışından gelerek sempozyumumuzaengin bilgileriyle katkı sağlayan ve bizleri onura eden tüm bilim insanlarımıza ayrı ayrı teşekkür eder en içten saygı, selam ve iyi dileklerimi sunar, bütün dünyanın ortak değeri haline gelmiş Türk-İslam düşüncesinin mütefekkirlerinin eser ve düşüncelerinin yeni nesillere aktarılmasına ve hatırlatılmasına katkı sağlayacak nice bilimsel programların düzenlenmesini dilerim.